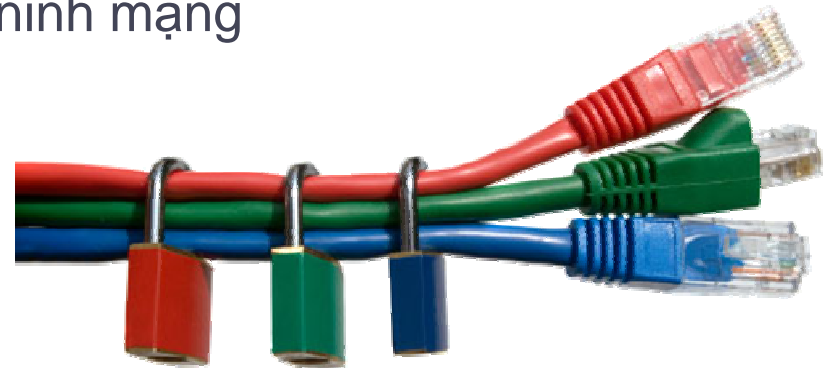

Chương 1

Tổng quan về an toàn hệ thống và an ninh mạng

- Thế nào là an toàn hệ thống và an ninh mạng
- Tấn công trên mạng
- Các phần mềm có hại
- Các yêu cầu của một hệ thống mạng an toàn

Mục tiêu

- Cung cấp cho người học một cái nhìn tổng quan về an toàn mạng và các vấn đề liên quan trong an toàn mạng.
- Sau khi hoàn tất chương, sinh viên có những khả năng:
 - Giải thích được thế nào là an toàn hệ thống và an ninh mạng.
 - Phân loại và trình bày được các mối đe dọa đối với hệ thống máy tính và hệ thống mạng.
 - Trình bày được các kỹ thuật tấn công trên mạng gồm: tấn công thăm dò, tấn công truy cập, tấn công từ chối dịch vụ.
 - Hiểu và phân loại được các phần mềm có hại và cách thức hoạt động của từng loại phần mềm có hại.
 - Mô tả được các yêu cầu cơ bản của 1 hệ thống an toàn mạng: chứng thực, phân quyền và giám sát.

Phần 4

Yêu cầu cơ bản của một hệ thống mạng an toàn

- Giới thiệu về kiến trúc AAA
- Authentication
- Authorization
- Accounting

Yêu cầu cơ bản của 1 hệ thống mạng an toàn

- Kiến trúc AAA

Account Number: 1234-567-890 Statement Closing Date: 01-31-01 Current Amount Due: \$278.50

JOE EMPLOYEE
456 SPOONVIEW DRIVE
HOMETOWN, USA 98000-1234
872919345 00378255000000003

MAIL PAYMENT TO:
THE BANK
132 VINE STREET
ANYTOWN, USA 67890-4567

Very important. Do not staple or fold.

credit Card Account

Statement Closing Date: 01-31-01
Payment Due Date: 03-01-01

Using Date: 01-31-01
Credit Limit: \$1,500.00
New Balance: \$278.50

Credit Available: \$1221.50
Minimum Payment Due: \$20.00

Account Summary

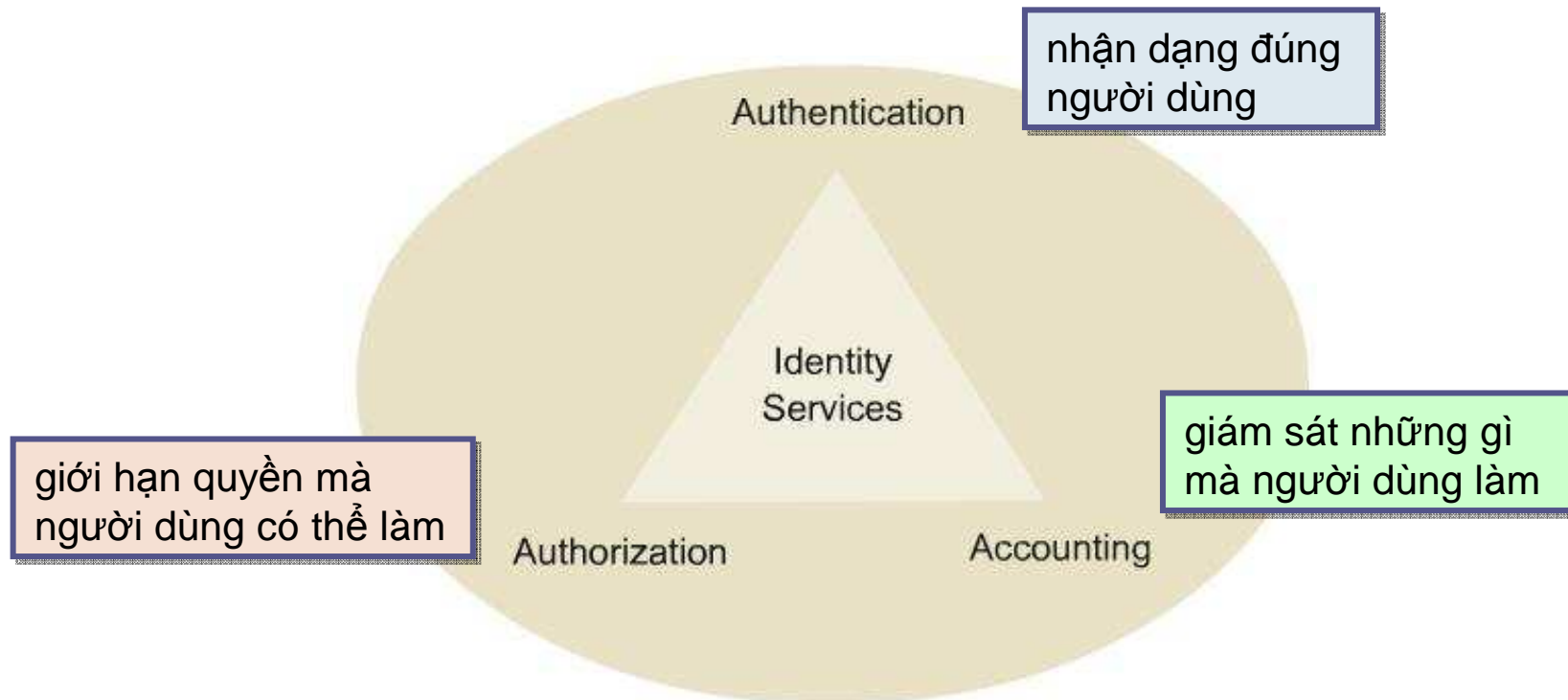
Previous Balance:	+74.24	Transaction Fee:	+3.00
Purchases:	+250.50	Annual Fee:	+25.00
Cash Advances:	+0	Current Amount Due:	+250.50
Payments:	-74.25	Amount Paid Over:	+0
Finance Charge:	+0	Amount Over Credit Limit:	+0
Late Charge:	+0	NEW BALANCE:	\$278.50

Reference Number	Settled	Posted	Activity Since Last Statement	Amount
43210967	01-03	01-13	Payroll, Thank You	\$74.25
01234567	01-12	01-13	Wings 'N' Things Anytown, USA	\$25.25
78901234	01-14	01-17	Record Release Anytown, USA	\$40.00
45678901	01-14	01-17	Sports Stadium Anytown, USA	\$75.25
3210987	01-22	01-23	Tie Rack Anytown, USA	\$20.75
76543210	01-28	01-30	Electronic World Anytown, USA	\$89.25
2345678		01-30	Transaction Fee	\$3.00
14567890		01-01	Annual Fee	\$25.00

PAGE 1 OF 1

Yêu cầu cơ bản của 1 hệ thống mạng an toàn

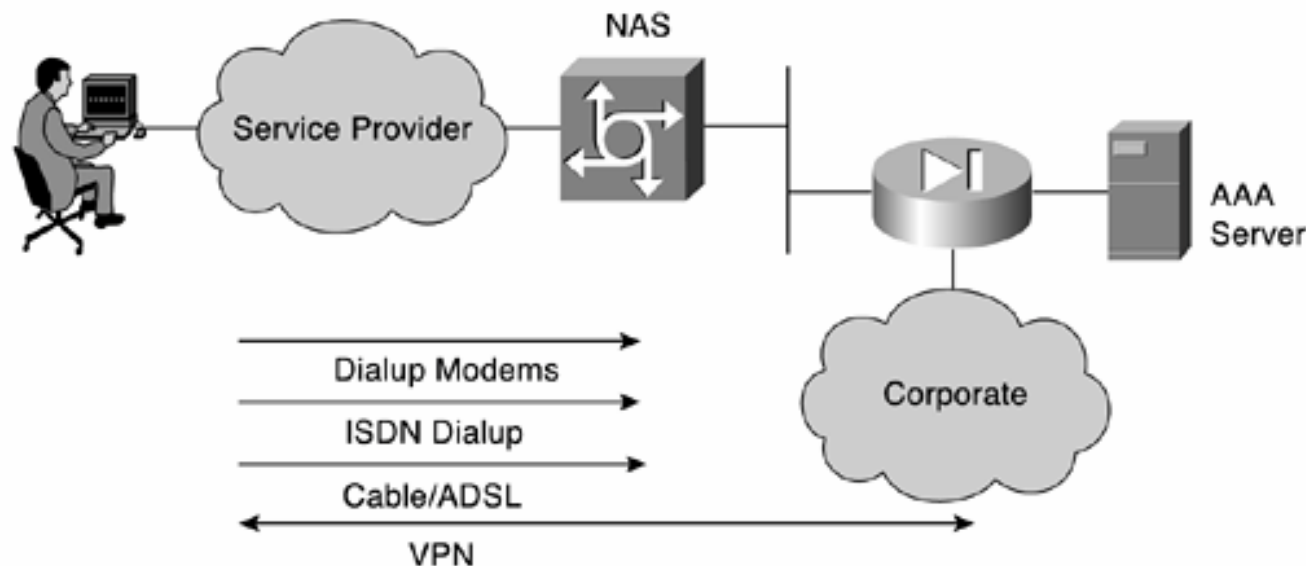
- Kiến trúc AAA

Kiến trúc AAA cho phép nhà quản trị mạng biết được các thông tin quan trọng về tình hình cũng như mức độ an toàn của hệ thống mạng.

Yêu cầu cơ bản của 1 hệ thống mạng an toàn

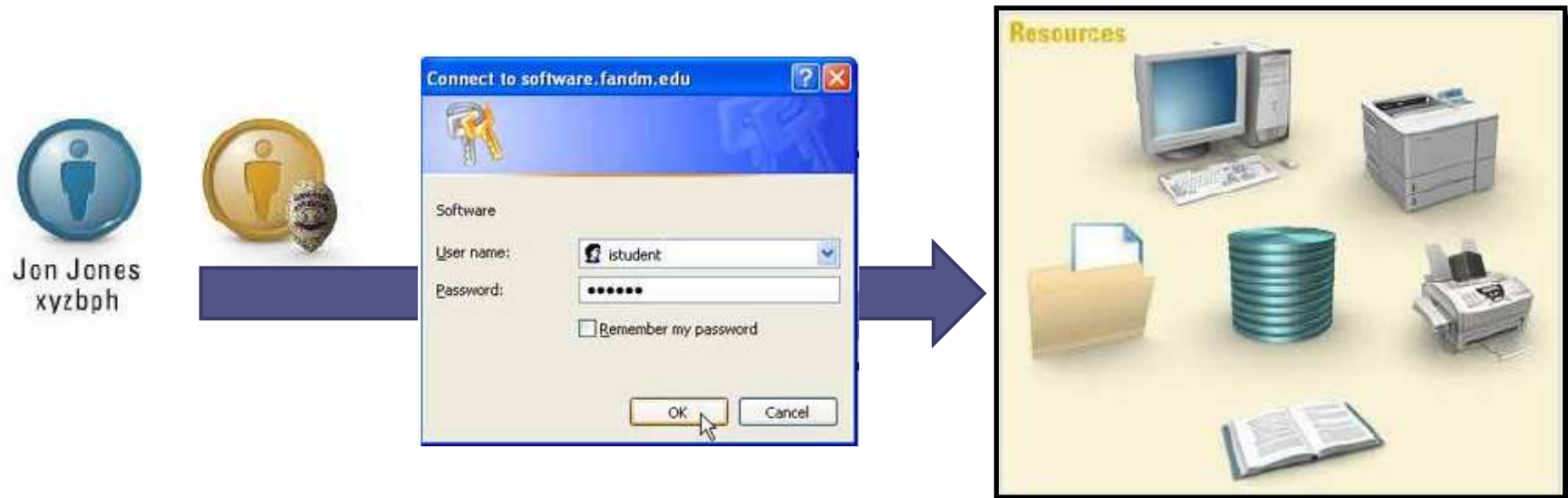
- Kiến trúc AAA

AAA thường cung cấp 1 phương thức định danh người dùng, xác định mức độ truy cập trong mạng và giám sát hoạt động của người dùng trong mạng.

Chứng thực (Authentication)

- Khái niệm

Chứng thực là một quy trình nhằm cố gắng xác minh nhận dạng số (digital identity) của phần truyền gửi thông tin (sender) trong giao thông liên lạc.

Điểm yếu của các hệ thống giao dịch bằng tài khoản-mật khẩu là :

- mật khẩu có thể bị quên
- mật khẩu bị lộ
- Dễ dàng dò tìm ra mật khẩu yếu.

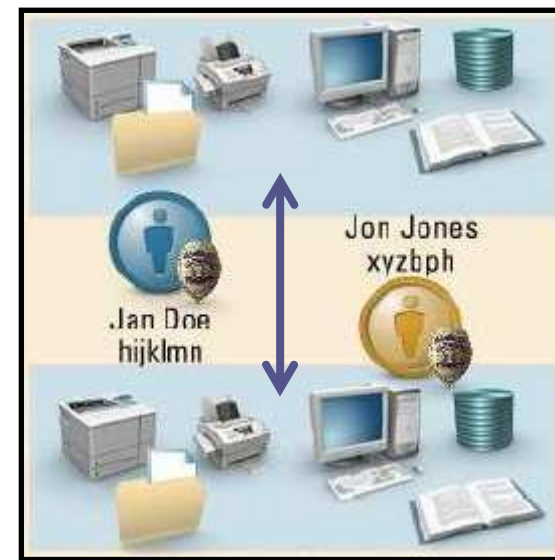
Chứng thực (Authentication)

- Chứng thực 1 chiều và 2 chiều

**Chứng thực 1 chiều
(1 way authentication)**

Client sẽ cung cấp cho Server tài khoản và mật khẩu.

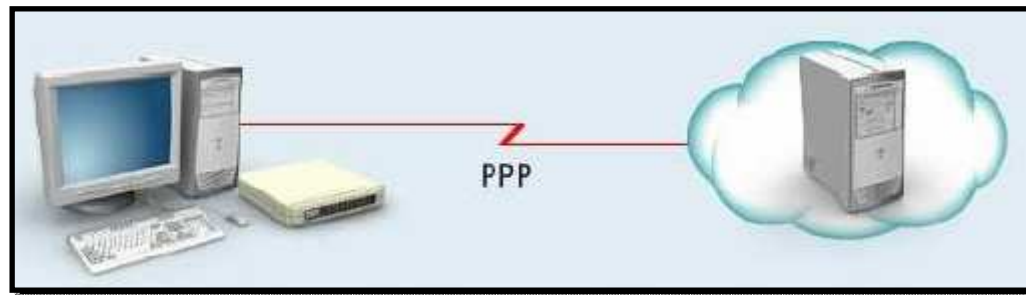

**Chứng thực 2 chiều
(2 way authentication)**

Cả 2 bên sẽ phải xác nhận với nhau bằng username và password tương ứng

Chứng thực (Authentication)

- PAP và CHAP

Password Authentication Protocol (PAP):

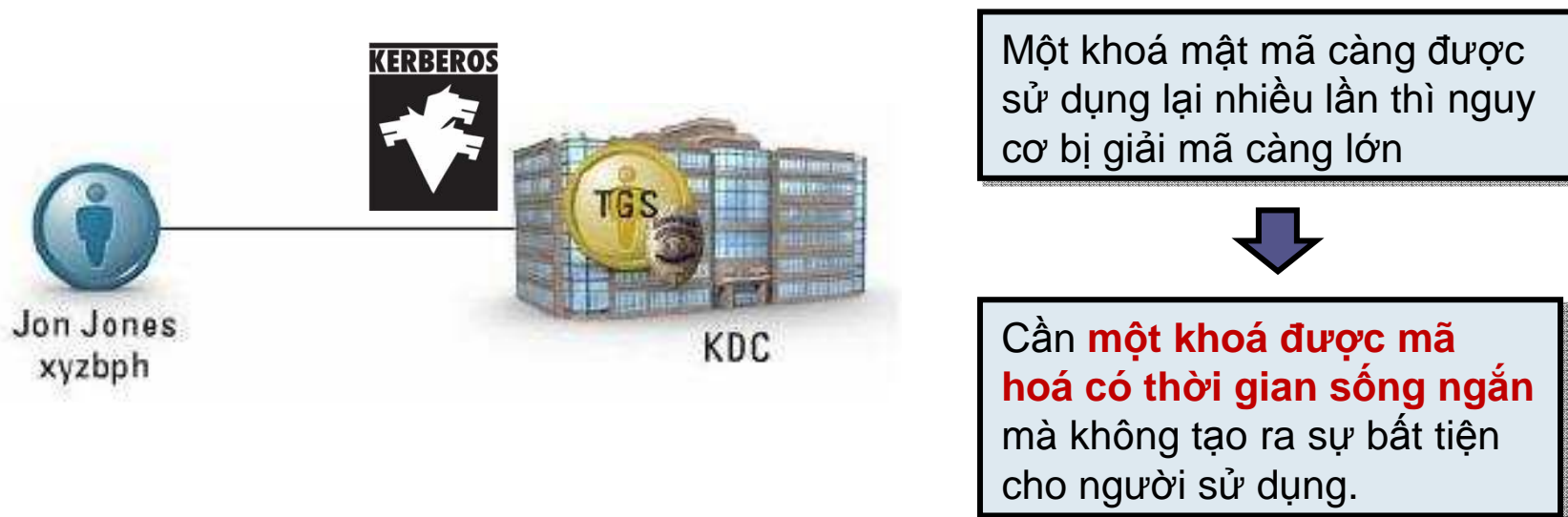
- Chứng thực 1 chiều hoặc 2 chiều.
- Gửi trực tiếp username và password đi trên đường truyền.
- Dữ liệu không mã hóa (dạng plaintext)
- Kém an toàn

Challenge Handshake Authentication Protocol (CHAP):

- Chứng thực 2 chiều.
- Không gửi trực tiếp username và password đi trên đường truyền.
- Dữ liệu được mã hóa theo MD5.
- An toàn hơn PAP.

Chứng thực (Authentication)

- Hệ thống Kerberos – Mục tiêu

- Không truyền đi trên mạng mật khẩu “dưới dạng plaintext”.
- Có khả năng chống lại dạng tấn công “sử dụng lại” (replay attack).
- Không yêu cầu người dùng lặp đi lặp lại thao tác nhập mật khẩu trước khi truy nhập vào các dịch vụ thường dùng.

Chứng thực (Authentication)

- Hệ thống Kerberos – Khái niệm

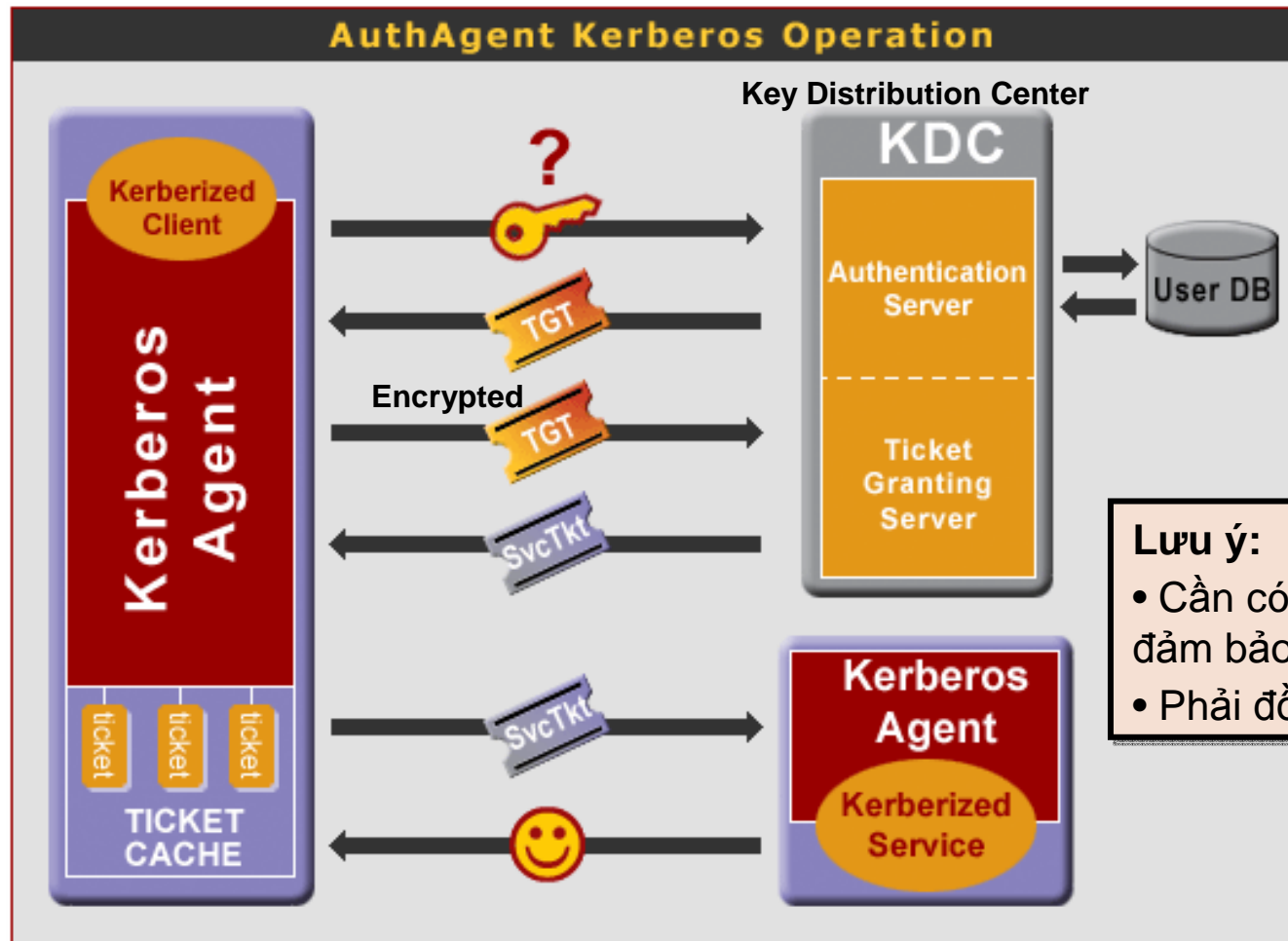
Là tên con chó ba đầu gác cổng địa ngục trong thần thoại Hy Lạp

Kerberos cung cấp dịch vụ chứng thực cho 1 mạng riêng lẻ hay nhiều mạng liên kết với nhau.

- Được phát minh bởi MIT từ những năm 1980.
- Một bên thứ ba (trusted third-party) được tin cậy cấp khóa phiên (**session key**) để người dùng và bên cung cấp dịch vụ có thể trao đổi thông tin trên mạng một cách an toàn.
- Hoạt động dựa trên nguyên lý mã hóa sử dụng khóa mật.
- Được tích hợp trong HĐH Solaris, Microsoft, router Cisco, ...

Chứng thực (Authentication)

- Hệ thống Kerberos – Hoạt động

Lưu ý:

- Cần có nhiều máy chủ để đảm bảo không ngưng trệ.
- Phải đồng bộ hóa đồng hồ.

Chứng thực (Authentication)

- Mật khẩu sử dụng 1 lần

One time password (OTP)

Người dùng không cần lo lắng mật khẩu của mình bị đánh cắp hay bị mất

- OTP thường đi kèm với các thiết bị phần cứng
- Đồng hồ được đồng bộ thời gian với hệ thống Server xác thực
- Định sẵn một phương pháp tạo ra OTP như nhau : hàm toán học, tín hiệu đồng bộ thời gian, ...

Chứng thực (Authentication)

- Thẻ cứng (Token card)

Nhiều loại thiết bị có thể dùng cho token card là: thẻ cứng, PC card, thiết bị USB, thiết bị Bluetooth, ...

- Là một trong các giải pháp bảo mật an toàn nhất.
- Được dùng kết hợp với một loại chứng thực khác (chẳng hạn như số PIN, mật khẩu)

Chứng thực (Authentication)

- Sinh trắc học (biometrics)

- không thể làm mất
- Không thể quên
- Rất khó giả mạo

Dùng để chứng thực người dùng thông qua:

- Đặc điểm sinh học: khuôn mặt, bàn tay, móng mắt, võng mạc, dấu vân tay, DNA, ...
- Hành vi bên ngoài: dáng đi, chữ ký, giọng nói, ...

Nhận dạng nhầm nếu:

- Thiết bị đọc không chính xác
- Đặc điểm của người cũng có thể thay đổi theo năm tháng

Phân quyền (Authorization)

- Khái niệm

Sau khi được chứng thực, việc phân quyền chỉ định những gì mà người dùng đó có thể thi hành trên hệ thống

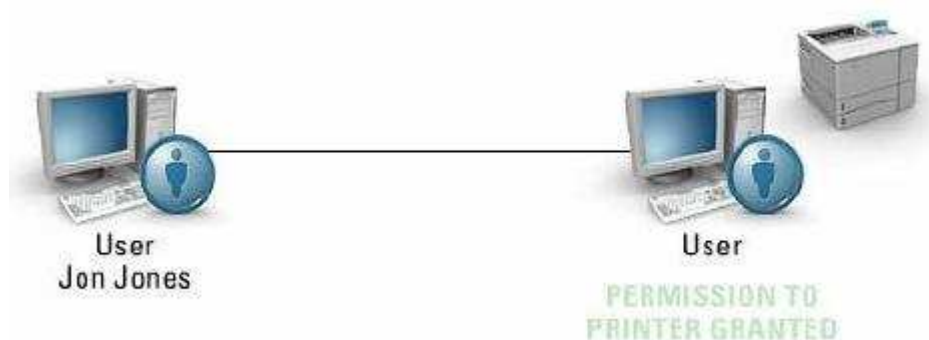

Phân quyền: định nghĩa các quyền (*rights*) và sự cho phép (*permission*) của người dùng trong một hệ thống

- Điều khiển truy cập sẽ cho phép hoặc từ chối một chủ thể (người , quá trình) sử dụng một đối tượng (chức năng, tập tin,).
- Điều khiển truy cập có 2 dạng chính là:
 - Điều khiển truy cập tùy quyền (**Discretionary Access Control**)
 - Điều khiển truy cập bắt buộc (**Mandarory Access Control**)

Phân quyền (Authorization)

- Điều khiển truy cập tùy quyền (DAC)

Chủ nhân của tài nguyên
(file, dữ liệu, thiết bị, ...)
quyết định ai là người được
phép truy cập và những đặc
quyền (*privilege*) nào mà
người đó được phép thi hành

Hai khái niệm chủ yếu:

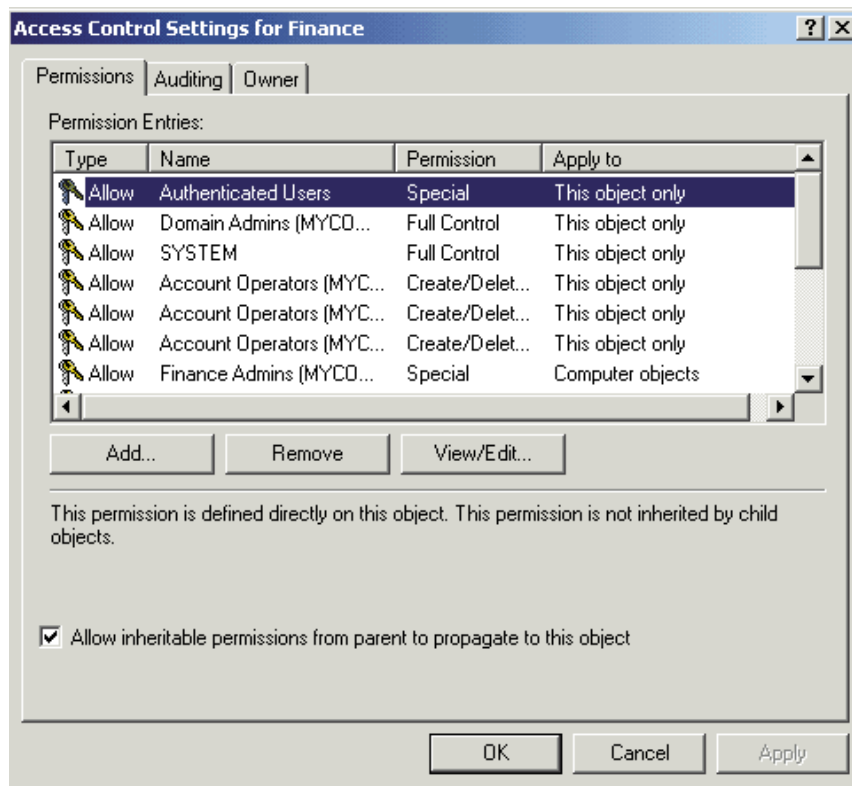
- **Sở hữu của tập tin và dữ liệu:**

- Tài nguyên nào cũng phải có chủ nhân (Owner).
- Thông thường thì chủ nhân của tài nguyên chính là người đã tạo ra tài nguyên.
- Chính sách truy cập trên tài nguyên là do chủ nhân tài nguyên đó quyết định.

- **Các quyền và phép truy cập:** là những quyền khống chế trên tài nguyên mà chủ nhân chỉ định cho từng người dùng hay nhóm người dùng.

Phân quyền (Authorization)

- Điều khiển truy cập tùy quyền (DAC)

DAC được áp dụng thông qua các kỹ thuật:

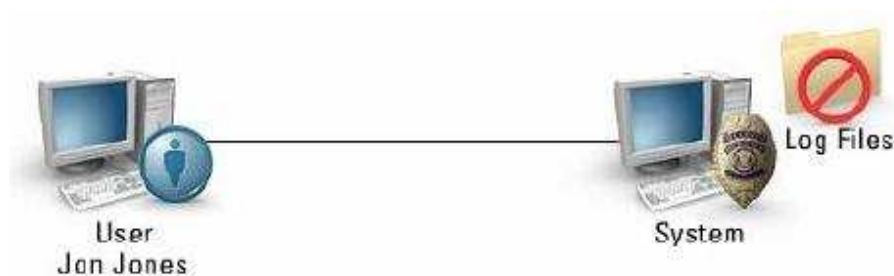
- **Danh sách điều khiển truy cập (ACL):** định danh các quyền và phép được chỉ định cho một chủ thể hoặc một đối tượng.
- **Điều khiển truy cập dựa theo vai trò (RBAC):** chỉ định tư cách nhóm hội viên dựa trên vai trò của tổ chức hoặc chức năng của các vai trò.

Linux và Windows dùng cách thức kiểm soát theo kiểu DAC:

- Tùy theo quyền, mà user đăng nhập có thể truy cập những tài nguyên nào trong hệ thống.
- Root sẽ có toàn quyền truy cập.

Phân quyền (Authorization)

- Điều khiển truy cập bắt buộc (MAC)

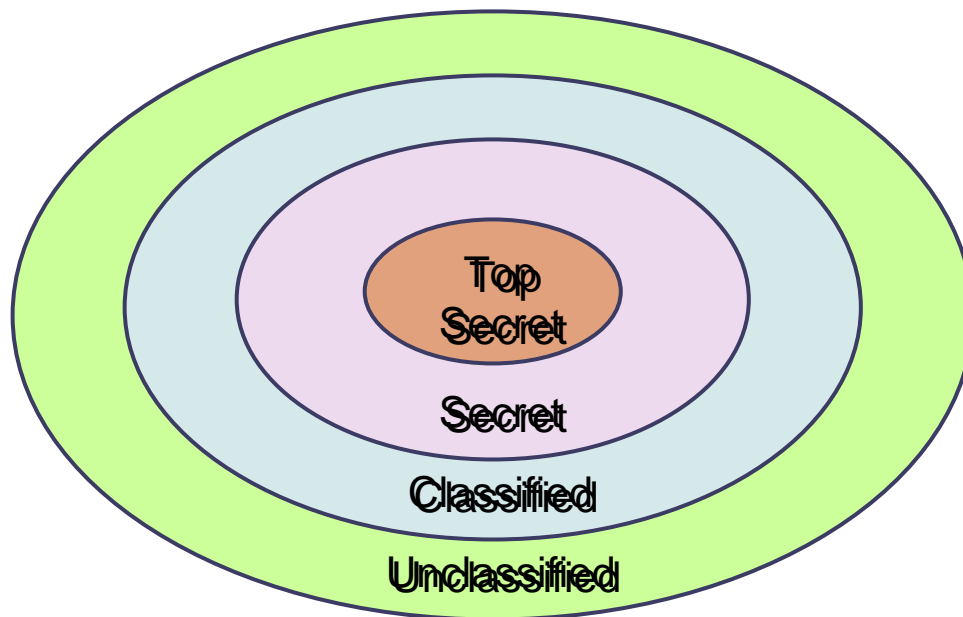
Điều khiển truy cập bắt buộc (MAC) là một chính sách truy cập không do cá nhân sở hữu tài nguyên quyết định, mà do hệ thống quyết định.

- MAC từ chối người dùng toàn quyền truy cập hay sử dụng tài nguyên do chính họ tạo ra.
- Quyền truy cập vào các tài nguyên được người quản trị chỉ định.

- MAC thường được thiết kế cho các ứng dụng.
- MAC cũng đã được xây dựng và cài đặt trong các hệ điều hành hiện tại như UNIX, Linux, MS Windows, OpenBSD, ...

Phân quyền (Authorization)

- Điều khiển truy cập bắt buộc (MAC)

MAC được dùng cho hệ thống đa tầng
=> phân loại các dữ liệu, thao tác thành
nhiều mức độ nhạy cảm khác nhau.

Để truy cập một đối tượng nào đấy,
chủ thể phải có một mức độ nhạy
cảm (*tin cần*) tương đồng hoặc cao
hơn mức độ của đối tượng yêu cầu

Một chương trình ứng dụng lạ, chưa
từng thấy (*unknown program*) được phân
loại vào các chương trình ứng dụng
không đáng tin (*untrusted application*)

hệ thống phải theo dõi, giám sát
và khống chế những truy cập
của nó vào các thiết bị và các
tập tin của hệ thống

Phân quyền (Authorization)

- Điều khiển truy cập dựa trên vai trò (Role-Based Access Control - RBAC)

- Mỗi vai trò được gắn liền với một số quyền hạn (*permissions*) cho phép thao tác một số hoạt động cụ thể.
- Người dùng không được cấp quyền một cách trực tiếp, mà nhận được những quyền hạn **thông qua các vai trò** của họ => việc cấp quyền sẽ đơn giản hơn.

Việc nắm bắt các nhu cầu về quyền của người dùng trải rộng trên hàng chục, hàng trăm hệ thống và trên các chương trình ứng dụng, là một việc hết sức phức tạp => sử dụng RBAC còn nhiều tranh luận

Phân quyền (Authorization)

- Các mô hình bảo mật thông tin (Information secure models)

- **Chính sách bảo mật** (security policy) đề ra nhiều điểm chính như: dữ liệu được truy xuất như thế nào, số lượng các yêu cầu bảo mật, các bước thực hiện khi các yêu cầu bảo mật không thỏa mãn.
- **Mô hình bảo mật** (security model) mô tả sâu hơn để hỗ trợ các chính sách bảo mật:
- Một số các mô hình thông tin gồm:
 - Mô hình Clark-Wilson
 - Mô hình Bell La-Padula
 - Mô hình Biba

Phân quyền (Authorization)

- Các mô hình bảo mật thông tin

Mô hình Bell La-Padula

- Hệ thống bảo mật đa mức
- Lấy ý tưởng từ của cơ chế MAC
- Phân loại nhiều mức bảo mật
- Tùy thuộc vào mức bảo mật của mình mà người dùng có quyền truy xuất đến mức dữ liệu nào

Mô hình Biba

- Đưa phần kiểm tra tính toàn vẹn dữ liệu vào mô hình Bell La-Padula
- Các đối tượng không thể sửa đổi dữ liệu của cấp cao hơn nó

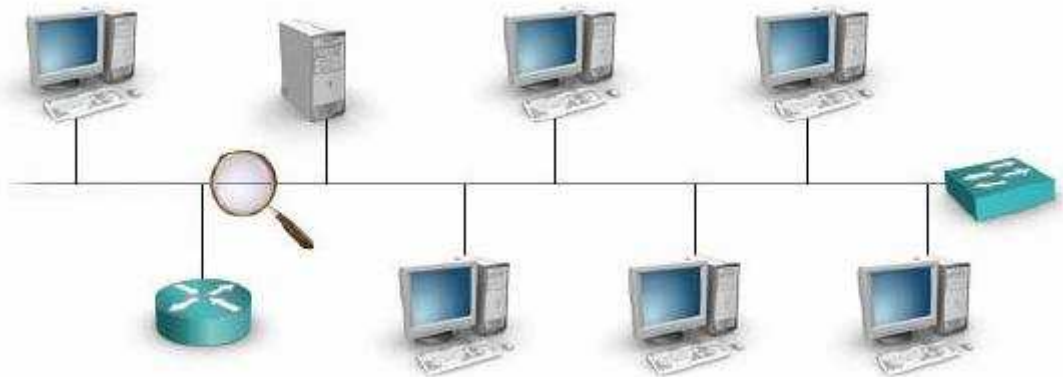
Mô hình Clark-Wilson

- Giải quyết sự toàn vẹn của dữ liệu.
- Công việc được phân chia thành nhiều phần khác nhau và nhiều đối tượng khác nhau sẽ thực thi từng phần riêng biệt.
- Đối tượng sẽ không thể truy xuất trực tiếp vào dữ liệu mà phải thông qua một chương trình hoặc qua đối tác thứ 3

Giám sát (Accounting)

- Khái niệm

Với một hệ thống giám sát được xây dựng, các **dấu vết của xâm nhập sẽ được ghi nhận lại** để cung cấp một bức tranh rõ ràng các sự kiện đã xảy ra trong hệ thống

Các hình thức giám sát chính bao gồm:

- Ghi file nhật ký (logging)
- Quét hệ thống (scanning)
- Kiểm soát (monitoring)

Giám sát (Accounting)

- Ghi file nhật ký (Logging)

Log file ghi nhận lại các sự kiện và thời điểm xảy ra trong hệ thống

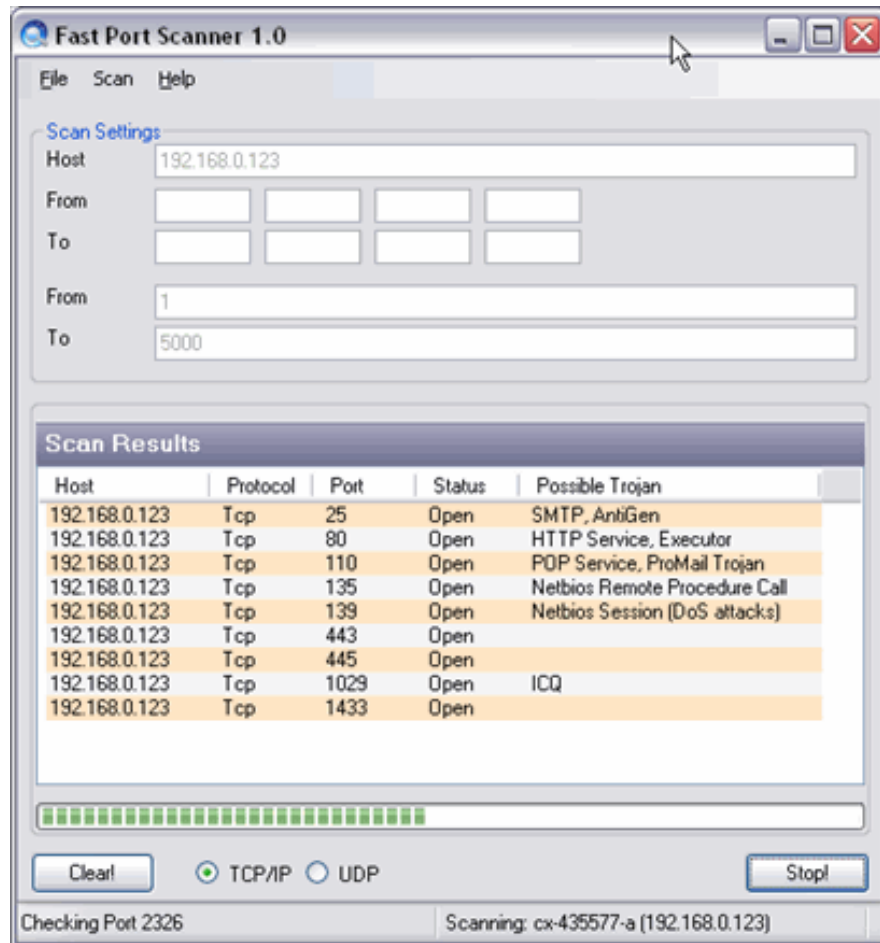
```
PR PORTS-04-11-8-0-0-0.log - Notepad
File Edit Format View Help
04/11/8,6:05:27,TCP,4842,192.168.11.11,110,68.1.17.2,2540,OUTLOOK.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:10:33,TCP,4843,192.168.11.11,143,65.17.220.40,2540,OUTLOOK.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:10:33,TCP,4844,192.168.11.11,110,68.1.17.2,2540,OUTLOOK.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:13:42,TCP,4846,192.168.11.11,5431,192.168.11.1,1280,svchost.exe,<NT AUTHORITY\LOCAL SERVICE>
04/11/8,6:15:32,TCP,4847,192.168.11.11,139,192.168.11.12,0,System Idle,
04/11/8,6:15:38,TCP,4848,192.168.11.11,143,65.17.220.40,2540,OUTLOOK.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:15:38,TCP,4849,192.168.11.11,110,68.1.17.2,2540,OUTLOOK.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:18:36,TCP,4851,192.168.11.11,80,207.46.248.248,4860,IEXPLORE.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:18:36,UDP,4850,127.0.0.1,*,*,4860,IEXPLORE.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:18:39,TCP,4852,192.168.11.11,80,207.46.248.248,4860,IEXPLORE.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:18:40,TCP,4853,192.168.11.11,80,207.46.248.248,4860,IEXPLORE.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:18:40,TCP,4855,192.168.11.11,80,207.46.248.248,4860,IEXPLORE.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:19:18,TCP,445,192.168.11.11,1384,192.168.11.12,912,svchost.exe,<NT AUTHORITY\SYSTEM>
04/11/8,6:20:25,TCP,3389,192.168.11.11,1384,192.168.11.12,912,svchost.exe,<NT AUTHORITY\SYSTEM>
04/11/8,6:20:40,TCP,4857,192.168.11.11,110,68.1.17.2,2540,OUTLOOK.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:20:40,TCP,4858,192.168.11.11,143,65.17.220.40,2540,OUTLOOK.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:21:06,UDP,4859,0.0.0.0,*,*,4992,rdpclip.exe,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:23:51,TCP,5679,0.0.0.0,0.0.0.0,5456,WCESCOMM.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:23:59,TCP,990,127.0.0.1,0.0.0.0,5456,WCESCOMM.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:24:05,TCP,1026,127.0.0.1,0.0.0.0,5456,WCESCOMM.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:24:11,UDP,4863,127.0.0.1,*,*,5992,Explorer.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:24:20,UDP,4862,192.168.11.11,*,*,5992,Explorer.EXE,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:24:30,TCP,999,0.0.0.0,0.0.0.0,5668,WCESMgr.exe,<ASHTABULA\A1>
04/11/8,6:24:36,TCP,7438,0.0.0.0,0.0.0.0,5456,WCESCOMM.EXE,<ASHTABULA\A1>
```

Windows Firewall log file

- Thường được ghi dưới dạng file Text, từng dòng là một sự kiện.
- Ghi nhận liên tục khi đang hoạt động.
- Có thể được ghi trên thiết bị, đĩa cục bộ, Server (SysLog) hay kết hợp nhiều nơi.
- Phải được lưu trữ trong 1 thời gian dài và bảo quản cẩn thận

Giám sát (Accounting)

- Quét hệ thống (System scanning)

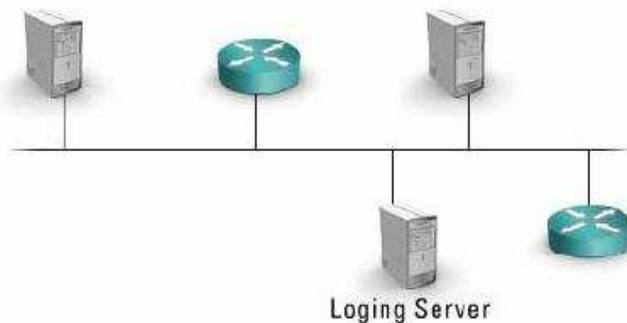
Theo dõi và kiểm tra các dịch vụ mạng nào đang hoạt động trên hệ thống

- Quét định kỳ rất quan trọng trong việc giám sát.
- Có rất nhiều các công cụ về bảo mật hỗ trợ quét hệ thống.

Kỹ thuật quét hệ thống có thể phát hiện ra những điểm yếu trong hệ thống mạng hay hệ thống máy tính để có hướng khắc phục và gia cố.

Giám sát (Accounting)

- Kiểm soát (monitoring)

Một cách duy trì và kiểm soát hệ thống là thường xuyên xem lại các log file.

The screenshot shows the 'Log Parser' application window. It has a menu bar with 'Edit', 'View', and 'Format'. Below the menu bar is a table with the following columns: TimeGenerated, Domain, User, SessionName, ClientName, ClientAddress, and EventID. The table contains 22 rows of log data. At the bottom of the window, there are buttons for 'Auto Resize', 'Close', 'All rows', and 'Next 10 rows'.

TimeGenerated	Domain	User	SessionName	ClientName	ClientAddress	EventID
2006-06-06 06:41:22	SMB	sbunting	RDP-Tcp#8	UDPD-R3YUAMBNI5	166.161.87.202	682
2006-06-06 07:08:11	SMB	sbunting	RDP-Tcp#10	UDPD-R3YUAMBNI5	166.161.87.202	682
2006-06-06 09:06:44	SMB	sbunting	RDP-Tcp#11	UDPD-R3YUAMBNI5	166.161.87.202	682
2006-06-06 09:18:11	SMB	sbunting	RDP-Tcp#12	4N6NORTH	128.175.95.41	682
2006-06-06 15:54:04	SMB	sbunting	RDP-Tcp#13	4N6NORTH	128.175.95.41	682
2006-06-06 16:34:21	SMB	sbunting	RDP-Tcp#14	4N6NORTH	128.175.95.41	682
2006-06-06 17:27:35	SMB	sbunting	RDP-Tcp#15	UDPD-R3YUAMBNI5	166.161.87.202	682
2006-06-06 18:43:52	SMB	sbunting	Console	Unknown	Unknown	682
2006-06-07 07:10:41	SMB	sbunting	RDP-Tcp#16	UDPD-R3YUAMBNI5	166.161.87.202	682
2006-06-07 08:16:29	SMB	sbunting	RDP-Tcp#18	UDPD-R3YUAMBNI5	166.161.87.202	682
2006-06-07 10:52:17	SMB	sbunting	RDP-Tcp#19	4N6NORTH	128.175.95.41	682
2006-06-07 13:52:55	SMB	sbunting	RDP-Tcp#20	4N6NORTH	128.175.95.41	682
2006-06-07 16:24:47	SMB	sbunting	RDP-Tcp#21	UDPD-R3YUAMBNI5	166.161.87.202	682
2006-06-07 17:46:32	SMB	sbunting	Console	Unknown	Unknown	682
2006-06-07 19:10:16	SMB	sbunting	RDP-Tcp#22	MOBILE4N6	166.161.87.201	682
2006-06-08 06:42:15	SMB	sbunting	Console	Unknown	Unknown	682

Khi có sự cố xảy ra thì quản trị mạng mới bắt đầu kiểm tra lại các log file và đôi khi điều này là đã quá muộn

Sử dụng các công cụ hỗ trợ trong việc phân tích các log file và có cảnh báo các nguy cơ.